

Studieplan Therapeutische vorming

1.0 - Het conceptuele deel

Het conceptuele deel is het gedeelte waarin het algemeen conceptueel kader van de te accrediteren scholing expliciet wordt gemaakt en waarbij het motto "de relatie met het beroep als uitgangspunt" is.

1. Beschrijf in het kort de visie, missie en beroepssituatie voor de scholing waar u accreditatie voor aanvraagt.

Geen enkele professionele therapeut, coach of zorgverlener kan zonder therapeutische vorming. De basis leert u in de opleiding Therapeutische vorming. Wat houdt therapie in? Wat werkt en wat juist niet? Centraal staat de unieke relatie tussen therapeut en cliënt. Er is volop aandacht voor de invloed van uw gedrag op het welbevinden van uw cliënten; u leert bijvoorbeeld hoe onvoorwaardelijke, positieve waardering toont. Na de opleiding kunt u cliënten beter begeleiden in hun ontwikkeling.

2. Beschrijf op welke zorgverleners de scholing is gericht.

De opleiding is gericht op (aankomend) therapeuten en iedereen die therapeutische technieken toepast, zoals counselors, coaches, pedagogen, maatschappelijk werkers en hulpverleners.

3. Beschrijf hoe de scholing bijdraagt tot een beroeps relevante deskundigheidsbevordering van de zorgverlener.

Therapeutische vorming richt zich op basisvaardigheden die bijdragen aan de algemene ontwikkeling van therapeuten. Het gaat daarbij om vaardigheden die de begeleiding verbeteren ongeacht de problematiek of de therapievorm die de therapeut kiest. Denk bijvoorbeeld aan het verbeteren van de therapeutische relatie of versterken van motivatie.

Kennis van problematiek en de gekozen therapievorm hebben maar beperkt effect bij het verminderen van problemen. Meer algemene factoren, zoals een gedegen basiskennis van het begeleidingsproces, aansluiten bij cliënten en het creëren van hoop en vertrouwen, blijken een belangrijkere factor te spelen in het behalen van succes. Daarom is het van belang dat therapeuten juist die basis goed beheersen.

4. Beschrijf de voorwaarden voor de toelating (gedefinieerd minimaal instroomniveau).

Er zijn geen harde voorwaarden voor de toelating; er is geen specifieke vooropleiding vereist. Minimaal havo- of mbo-denkniveau is wenselijk.

2.0 - Het contextuele deel

In deze paragraaf dient beschreven te worden de voorzieningen die er voor zorgen dat de doelstellingen van de scholing bereikt worden.

1. Beschrijf hoe het gebouw/lokaal en de voorzieningen zijn toegerust voor het lesgeven. Omschrijf ook de noodzakelijke leermaterialen die aanwezig zijn.

Dit is een thuisstudie met docentbegeleiding via e-study, hierdoor worden er geen eisen aan de leeromgeving gesteld.

2. Beschrijf de wijze van toetsing en/of evaluatie van het leerresultaat bij de studenten.

Het leerresultaat wordt formatief getoetst middels tussentijdse toetsvragen (multiple choice) na elke les en een afsluitend examen (multiple choice). De lesstof bevat daarnaast theorie- en praktijkopdrachten en parate-kennisvragen die de student voor zichzelf maakt om zijn leerproces te versterken.

3. Beschrijf de wijze waarop de kwaliteit van de scholing wordt bewaakt.

- *Het lesmateriaal is samengesteld door een ervaren vakdocent. CIVAS houdt de vakontwikkelingen bij.*
- *CIVAS vraagt studenten actief om feedback, zodat ze zicht houdt op de klanttevredenheid.*
- *CIVAS is als aanbieder van beroepsgerichte scholing geregistreerd bij het Centraal Register Kort Beroepsonderwijs (CRKBO). Opname in het CRKBO-register gebeurt op basis van een onafhankelijke kwaliteitstoets die wordt uitgevoerd door het CPION. Opname in het CRKBO-register geeft aan dat CIVAS aan de gestelde kwaliteitseisen voldoet.*
- *CIVAS is aangesloten bij de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO). De NRTO is de overkoepelende brancheorganisatie voor particuliere trainings- en opleidingsinstituten in Nederland. CIVAS conformeert zich aan de door de NRTO opgestelde Algemene voorwaarden en Gedragscode.*
- *Via de website zijn het studiereglement, het examenreglement en de klachtenprocedure die CIVAS hanteert door iedereen in te zien.*

3.0 - Het contentuele deel

Dit betreft de inhoud van de scholing. In dit onderdeel wordt de inhoud beschreven zodat duidelijk zichtbaar wordt wat uw scholing inhoudelijk brengt.

1. Geef een uitgebreid overzicht van de lesstof (inhoud van het programma).

Les 1: Wat is therapeutische vorming?

Les 2: Effectief handelen

Les 3: Therapeutische gespreksvoering

Les 4: De therapeutische relatie

Les 5: De intake

Les 6: Analyse en behandeldoelen

Les 7: Registreren en evalueren
Les 8: Kind en gezin
Les 9: Motiverende gesprekstechnieken
Les 10 Welbevinden
Les 11: Angst en boosheid
Les 12: Ethiek

2. Omschrijf duidelijk de leerdoelen/eindtermen.

- *De student kent de uitgangspunten van de therapeutische relatie.*
- *De student kent de gesprekstechnieken voor een therapeutisch gesprek.*
- *De student kan de hulpvraag en behandeldoelen formuleren.*
- *De student kent de grenzen van zijn kunnen en kan doorverwijzen.*
- *De student beheerst motiverende gesprekstechnieken.*
- *De student kan grenzen stellen, moeilijke gesprekken voeren en bemiddelen bij conflicten.*
- *De student kan tussentijds evalueren en de voortgang van het begeleidingsproces vastleggen.*

3. Indien van toepassing; toon het HBO-niveau van de scholing aan door middel van de uitwerking van tenminste 2 HBO-kerncompetenties (zie document 'voorbeeld HBO Kerncompetenties'). Indien het een aanvraag voor een vakopleiding betreft, dienen alle relevant zijnde HBO-kerncompetenties uitgewerkt te worden.

In het competentieprofiel van de opleiding therapeutische vorming staat aangegeven welke competenties studenten zichzelf eigen moet maken. Er staat bewust niet in de vorm van een concreet doel beschreven HOE ze dat moeten doen. De reden daarvoor is dat het kunnen kiezen en formuleren van een doel, een plan van aanpak maken en de discipline en motivatie opbrengen om dat plan goed uit te voeren één van de meest basale competenties is van iedere therapeut. Door telkens zelf een doelgericht plan van aanpak te ontwikkelen met betrekking tot hun eigen studie en dat plan te evalueren, oefenen ze (1) met systematisch werken en ontwikkelen ze (2) vertrouwen in hun eigen mogelijkheden en evaluatievaardigheden. Dat constante proces van zelfevaluatie vormt een belangrijk onderdeel van therapeutische vorming en zo wordt het leerproces ook in de lesstof beschreven.

I Algemene therapeutische basiscompetenties

Deze competenties hebben meer betrekking op het directe contact met cliënten.

- 1. De therapeut kan een veilige, ondersteunende omgeving creëren voor de cliënt op basis wederzijds respect en vertrouwen.*
- 2. De therapeut geeft voortdurend blijk van persoonlijke integriteit, eerlijkheid en oprechtheid.*
- 3. De therapeut toont respect voor de zienswijze, leerstijl, persoonlijkheid van de cliënt.*
- 4. De therapeut handelt vanuit onvoorwaardelijke positieve waardering voor de cliënt.*
- 5. De therapeut luistert en houdt rekening met de cliënt zijn zorgen, waarden en overtuigingen over wat wel en niet mogelijk is.*
- 6. De therapeut toont oprechte zorg voor het welzijn en toekomstperspectief van de cliënt.*

7. *De therapeut maakt zowel schriftelijk als mondeling duidelijke afspraken en houdt zich daar aan.*
8. *De therapeut heeft oog voor de cliënt en zijn agenda, niet voor de therapeut zijn agenda voor de cliënt.*
9. *De therapeut creëert ruimte voor de cliënt om zich te uiten.*
10. *De therapeut vraagt toestemming om op gebieden of over onderwerpen te spreken die gevoelig liggen bij de cliënt.*
11. *De therapeut confronteert waar nodig en maakt taboes bespreekbaar.*
12. *De therapeut vraagt informatie om meer inzicht, bewustzijn en duidelijkheid te krijgen.*
13. *De therapeut benoemt duidelijk het doel van de therapie, agenda van de besprekingen en geeft het doel van de gebruikte technieken of oefeningen aan.*
14. *De therapeut gebruikt taal die passend en respectvol is ten aanzien van de cliënt en vermijdt seksistisch, discriminerend taalgebruik en moeilijk te volgen vakjargon.*
15. *De therapeut gebruikt metaforen en analogie om zaken toe te lichten en te beschrijven.*
16. *De therapeut heeft oog voor zorgen en twijfels van de cliënt en bewaakt de veiligheid van het therapeutische proces.*
17. *De therapeut biedt hoop en optimisme en kan motivatie versterken.*
18. *De therapeut maakt onderscheid tussen woorden, lichaamstaal en intonatie.*
19. *De therapeut stemt de woordkeus en spreekstijl af op de demografische kenmerken, etnische en culturele achtergrond van cliënten.*
20. *De therapeut vat samen, parafraseert, herhaalt en spiegelt wat de cliënt gezegd heeft om ruis in de communicatie te verminderen.*
21. *De therapeut vat uitspraken samen en helpt de cliënt om tot de kern te komen.*
22. *De therapeut stelt vragen die blijk geven van actief luisteren en begrip van het perspectief van de cliënt.*
23. *De therapeut moedigt aan, accepteert, verkent en bevestigt de cliënt zijn uitingen van gevoel, perceptie, zorgen, overtuigingen, suggesties, etc.*
24. *De therapeut integreert en bouwt verder op de cliënt zijn ideeën en suggesties.*
25. *De therapeut stelt open vragen die tot meer helderheid leiden of tot nieuwe leerervaringen en laat de cliënt zelf ontdekken.*
26. *De therapeut stelt vragen die ontdekkingen, inzicht, actie of betrokkenheid uitlokken en die cliënten uitdagen om bestaande overtuigingen te onderzoeken.*

II Verdiepende therapeutische vaardigheden

Deze competenties helpen therapeuten om in bredere zin vorming te geven aan het begeleidingsproces.

1. *De therapeut kan inspelen op situaties en is present in het moment.*
2. *De therapeut heeft toegang tot en vertrouwen in de eigen intuïtie en kan die verwoorden.*
3. *De therapeut is comfortabel met 'niet weten' en staat open voor experimenten.*
4. *De therapeut ziet verschillende manieren om met de cliënt samen te werken en kiest flexibel wat in het moment het meest voor de hand lijkt te liggen.*
5. *De therapeut kan humor effectief inzetten om situaties te verlichten of te relativieren.*
6. *De therapeut durft met vertrouwen van perspectief te wisselen en experimenteert met nieuwe mogelijkheden.*

7. *De therapeut toont zelfvertrouwen in het werken met heftige emoties, raakt niet verstrikt in de emoties van de cliënt en kan tijdig de situatie sturen wanneer dat wel het geval dreigt te zijn.*
8. *De therapeut gaat verder dan wat de cliënt zegt bij het beoordelen van kwesties en raakt niet verstrikt in de beschrijving die de cliënt geeft.*
9. *De therapeut identificeert onderliggende zorgen, rigide zienswijzen, verschillen tussen feiten en perspectieven en verschillen tussen gedachten, gevoelens en gedrag van de cliënt.*
10. *De therapeut faciliteert het proces waarin de cliënt zelf nieuwe gedachten, overtuigingen, emoties, gedrag, etc. onderzoekt en verwerft.*
11. *De therapeut helpt de cliënt om verbanden te identificeren die hun gedrag beïnvloeden (bijvoorbeeld gedachten, emoties, zelfbeeld en levensgeschiedenis).*
12. *De therapeut biedt voortdurend ondersteuning en aanmoediging voor nieuw functioneel gedrag.*
13. *De therapeut maakt inzichten duidelijk op een wijze die bijdragen aan het begrip van de cliënt.*
14. *De therapeut stelt zowel de belangrijkste kwaliteiten vast als gebieden voor groei en biedt suggesties aan over wat gedurende de therapie aan bod moet komen.*
15. *De therapeut vraagt de cliënt onderscheid te maken tussen triviale en significante zaken. Geeft aan wanneer woorden en daden niet overeenstemmen en maakt onderscheid tussen incidenteel gedrag en gedragspatronen.*
16. *De therapeut kan duidelijk grenzen aangeven die een voorwaarde vormen voor het therapeutische proces.*
17. *De therapeut houdt regie over de kaders van het gesprek.*
18. *De therapeut hoort impliciete en expliciete betekenissen in het therapeutische contact en verstaat ze op inhouds- en betrekkingniveau.*
19. *De therapeut toont empathie maar neemt werk niet mee naar huis.*
20. *De therapeut kan zelfstandig vergelijkend literatuuronderzoek doen naar onderwerpen en discussies binnen therapie en is in staat om verschillende standpunten in te nemen en te vergelijken.*